

Päästekoera motivatsioon

Sõltumata sellest, kas tegu on päästekoolitusega või hoopis lihtsalt kodus trikkide õpetamisega, on üks kõige olulisemaid aspekte õpetamise juures alati koera motivatsioon. Sellest sõltub koolituses absoluutselt KÕIK, kuna koer ilma motivatsioonita meie heaks ei tööta. Samas mõjutab kogu koera elukogemus ja kõik, mida me temaga teeme, ka tema motivatsiooni.

Motiveeritud koera saamiseks on esimene samm korralik aluspõhi, mida mõjutavad väga olulisel määral koera tervis, füüsis ja juhitavus – inimese suhe koeraga, kuulekus ja kodune kasvatus. Loomulikult seab omad piirid paika koera “materjal”, mis määrab ära selle, mida üldse on koeraga võimalik saavutada.

Tervis – koeraga ei tohiks tööd teha, kui ta tervis täiesti korras pole. Kui koeral on mingi valu, siis valuvaigisti näiteks ei tee koera terveks. See aitab terveks saamises, aga ka koer vajab oma aja “sinisel lehel”. Valu mõjutab koera motivatsiooni, kas kohe või pikema aja jooksul – kuigi alguses võib koer valu ignoreerida ja sellest hoolimata tööd edasi teha, siis pikemas perspektiivis kaob huvi töötamise vastu täielikult ära ja inimene imestab selle üle ega suuda põhjust leida. Kui koera tervis ei ole korras ja tal on tööd tehes kuskil valus või ebamugav, seostab ta seda antud situatsiooniga ja edaspidi kaob tal töötahe, kuna ta tahab vältida olukorda, kus tal halb olla oli.

Füüsis – kui koera lihaskond pole piisavalt treenitud, siis kustub koer kiiresti ära, ta jõud saab otsa ning lihasrakkudes tekib piimhape. Satume jälle surnud ringi – piimhape tekitab valu, mis koera jaoks seostub tööolukorraga ning toob endaga kaasa töötahte languse. Heaks näiteks selle kohta on päästevõistlused – esimesel (ala pikkus 100m) ja teisel (ala pikkus 200m) tasemel jaksab korralikult treenimata koer veel terve ala ulatuses aktiivselt tööd teha, aga kolmandal (ala pikkus 300m) jäävad nad hätta. Seal praagitaksegi välja koerad, kelle füüsis ja motivatsioon pole 100% paigas. Samamoodi võib võrrelda IPO3 jäljeosa FHga – kui IPO3 jälge on veel võimalik kuidagi ära teha, siis FH nõuab kindlasti terviklikku koera, kellel kõik vajalik/nõutav paigal on, muidu kustub koer viimastel sirgetel ära ja pole võimeline jälge lõpuni tegema. Vastupidavuse ja lihaskonna treenimisega tuleb tasapisi alustada ning koormust järjest tõsta, kuni on saavutatud vajalik treenituse tase.

Juhitavus – see koosneb (kodusest) tavakasvatusest ehk n-ö lastetoast ja kindla valdkonna (nagu näiteks jälg või agility) koolitusest, mis peavad teineteist toetama. Kui kodune kasvatus ei ole korralik (näiteks koer ei tule juurde, kui kutsud, kümme korda palud koeral istuda, enne kui ta kuuletub jne), siis ei saa ka loota või nõuda, et ta võistlustel või tööolukorras usaldusväärne oleks. Koera “materjali” ehk geneetiliselt paika pandud võimete piire me koolitusega muuta ega parandada ei saa, kuldset retriiverit ei pane sama teravuse ja intensiivsusega tööle nagu malinoisi, aga siiski tuleb alati püüelda selle poole,

et olemasolevat potentsiaali maksimaalselt tööle rakendada. Kõikidest koertest ei saa päästekoera, nagu ei sobi iga koer ka kaitsetöök. Ideaalseid koeri on äärmiselt vähe, aga häid kasutuskõlblikke koeri on piisavalt, kui nendega vaeva näha.

Koera motiveerimiseks tuleb leida täpselt see asi, mida koer momendil kõige rohkem tahab. Näiteks rihmast tirimise puhul motiveerib koera soov edasi minna, see on tema jaoks preemia. Nii õpetavadki inimesed tahtmatult, et rihmast tirimine on kasulik tegevus, kuna see viib sihile. Preemia peab tulema õigel hetkel ja õige tegevuse eest, muidu ei loo koer õigeid seoseid ja ei õpi seda/talle ei jõua päralt, mida tahame õpetada. Koolitus on pidev protsess, kus peab toimuma kestev areng, aga see ei tähenda, et on vaja harjutusi ainult järjest raskemaks teha, vaid vahepeal tuleks teha ka hästi lihtsaid harjutusi koera eneseusu tõstmise eesmärgil. Harjutus peab alati lõppema õnnestumisega!!! Koeral peab harjutusest alati positiivne mälu pilt jääma. Figurant peab olema fantastiline, parim inimene maailmas, ta peab koeraga sobima ning oskama temaga suhelda. Kõige parem variant oleks see, kui koer jääb figurandi juurde temaga suhtlemise pärast, mitte seetõttu, et figurant talle vorsti või mänguasja suhu topib. Imelikult ja harjumuspäratult käituvad figurandid tulevad mängu alles siis, kui koeral on tavalise figurandiga harjutused selged, aga ka siis mitte pidevalt. Harjutused peavad olema vahelduvad, aga siiski tuleks vältida ühelt teemalt teisele hüppamist, pigem oleks mõistlik ühe teema sees läbi variatsioonide arengut taotleda. Trenni pole mõtet teha lihtsalt selle pärast, et saaks ruttu midagi tehtud, vaid enne harjutust tuleb keskenduda ja läbi mõelda, mida selle harjutusega saavutada tahame ja kuidas seda teha. Äärmiselt oluline on ka koera motivatsiooni kujundamisel meeoleolu enne ja pärast harjutust ning selle kestel. Küsi enda käest alati: mis on koera viimane mõte sellest harjutusest?

Koeral ei ole nuppu, mida saaks vajutada, et tema motivatsiooni taastada. Kahjuks pole ka ühtegi kindlat harjutust, mis meid päästaks ja koera töötahte taastaks, kui see juba hääbunud on. Tuleb lihtsalt arvestada mõningate põhitõdedega, mida eelnevalt mainitud sai – koeralt ei saa nõuda rohkemat, kui tema materjal võimaldab, aga selleks, et saavutada maksimaalset, tuleb arvestada, et kõik, mida me koeraga teeme, määrab ära tema valmiduse meiega koostööd teha.